

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

109. Quòd possumus abnegare passiones, sed non omninò tollere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

à se superflua refecavit, ut nihil se habere
 putet puracione dignum? Credite mihi,
 & putata repullulāt, & effugata redeunt,
 & reaccenduntur extincta, & sopita de-
 nudò excitantur. Parum est ergo semel
 putasse, sæpe putandum est, immò, si
 fieri possit, semper, quia semper, quod
 putari oporteat, si non dissimulas, inve-
 nis. Quantumlibet in hoc corpore ma-
 nens profeceris, erras, si vitia putas
 emortua, & non magis suppressa. Velis,
 nolis, intra fines tuos habitat Iebuseus.
 Semper ergo tenere debes in manibus
 gladios ancipites; facere vindictam in
 nationibus, increpationes in populis, al-
 ligare Reges eorum in compedibus, &
 nobiles eorum in manicis ferreis, & face-
 re in eis iudicium conscriptum, &c. Benè
 autem Reges, etsi nobiliores in compedi-
 bus, & nobiles, etsi Regibus minus nobi-
 les in manicis, quia si passiones, & affe-
 ctiones benè constringuntur, facilè sen-
 sus mortificantur. Compedes passio-
 nibus, manicæ sensibus.

Psal. 149.

In Vit. Pat. 2.
 l. de form.

Senex quidā,
 dum se mortuū
 credidit in forni-
 cationem in-
 sidit.

O felices, qui ad ultimum vitæ spiri-
 tum sese constringunt, nec se, dum vi-
 vant, mortuos credunt. Sic se mortuum
 credidit in suam perniciem senex ille, qui
 quàm vivus tamen fuerit, audite. In Vi-
 tis Patrum senex quidam erat in Scythia,
 qui cum incurrisset in aegritudinem ma-
 gnā; serviebant ei Fratres, & videns
 senex, quia laborarent, dixit: Vado in
 Ægyptum, ut solvam Fratres istos. Et
 dixit ei Abbas Moyses: Non vadas, quia
 in fornicationem incursum es. Ille au-
 tem contristatus dicit: Mortuum est cor-
 pus meum, & tu mihi ista dicis? Surgens
 ergo abiit in Ægyptum. Quod cum au-
 didissent homines circumquaque habitan-
 tes, offerebant ei multa. Venit etiam ad
 eum quædam virgo fidelis, volens obse-
 quiū suū seni illi infirmanti impen-
 dere. Et post aliquantulum temporis,
 cum de aegritudine, qua tenebatur, mel-
 lius habuisset, incurrit in eam, at illa con-
 cepit, &c. Credite mihi, inquit Bernardus,
 & putata repullulant, & effugata
 redeunt, & reaccenduntur extincta. Er-
 ras, si vitia putas emortua, & non magis
 suppressa.

Suppressa certè putabat ille, de quo
 Gregorius in Dial. In Provincia Nursia
 Presbyter quidam commissam sibi cum
 magno timore Domini regebat Ecclesia.
 Qui ex tempore ordinationis acceptæ
 Presbyteram suam ut sororem diligens, *vel animam*
 sed quasi hostem cavens, ad se propius
 accedere nunquam sinebat, eamque sibi
 mittens, ab ea sibi communionem fundi-
 tem: Tolle pa-
 tūs familiaritatis absciderat. Habent
 quippe sancti Viri hoc proprium, ut quò
 semper ab illicitis longè sint, a se plerum-
 que etiam licita abscindant. Unde idem
 vir, ne unquam per eam incurreret cul-
 pam, sibi etiam per illam ministrari recu-
 sabat necessaria. Hic ergo venerabilis
 Presbyter cum longam vitæ impleisset
 ætatem, anno quadragesimo ordinatio-
 nis suæ inardefcente graviter febre cor-
 reptus, ad extrema deductus est. Sed
 cum eum Presbytera sua conspiceret, so-
 lutis jam membris, quasi in morte disten-
 tum, si quod adhuc ei vitale spiramen in-
 esset, naribus eius apposita curavit aure
 dignoscere. Quod ille sentiens, cui tenuis-
 simus inerat status, quantulo admissa
 valuit, ut loqui potuisset, in se vescente
 spiritu, collegit vocem, atque erupit, di-
 cens: Recede à me, mulier, adhuc igni-
 culus vivit, paleam tolle.

Quòd possumus abnegare passio-
 nes, sed non omninò
 tollere.

PVNCTVM CIX.

Divus Hieron. refellit quorundam
 errorē, qui hominem omninò apa-
 theticum, hoc est, sine ullo prorsus affe-
 ctu, & impassibilem requirunt in Chri-
 stiana perfectione, statuuntque ultimum
 perfectionis gradum impassibilitatem,
 indolentiam quandam Stoicam, apathia,
 carentiam affectuum, & passionum. Sed
 hoc est hominem ex homine tollere, ait
 Hieron.

D. Hieron.
 epist. ad Cle-
 siphon.

Hieron. & in corpore constitutum, esse sine corpore. Passionibus, seu magis proprie pro passionibus usus est Christus, desiderio, tristitia, gaudio, &c. Humanas affectiones habuit Apost. hic perfectus, ille perfectionis regula, &c. Iob: *Nec fortitudo lapidum, fortitudo mea, nec caro mea aena est, &c.* En dolor in perfecto homine.

Iob. 6.

D. Ambr. lib. x de Iacob. c. 1. Passiones radicis auferri nequeunt.

Psal. 4.

Passiones, inquit Ambros. homo eradicare non potest: neque enim fieri potest, ut facilius ad iracundiam non irascatur, sed ut ratione se temperet, indignationem cohibeat, ac puniendo se revocet. Sic & Propheta nos docet, dicens: *Irascimini, & nolite peccare.* Concessit, quod naturæ est, negavit, quod culpæ est.

D. Ambr.

Luc. 13. 7.

Quis vivens hanc viciatam arborem radicibus siccare valeat, nisi solus ille, inquit D. Ambr. qui potuit de infructuosa ficulnea dicere, hoc est, malitia Iudæorum: *Ecce anni tres sunt, ex quo venio quaerens fructum in ficulnea hac, & non invenio, succidite, ergo illam.* Cui servus: *Dimitte illam & hoc anno usque dum, &c.* & si quidem fructum fecerit, sin autem succidas illam. Merito ad hominum retulit: quia excidendæ temporalis prolapsionis potestatem sibi ipsi vendicare non potuit, sed Domino referrebar.

2. Reg. 23.

David malam concupiscentiam mitigare potuit, sed non auferre.

David cupiditatem, qua concupierat aquam de lacu Bethlechem, hostili inclusam exercitu, sibi auferre non potuit mitigare. Nam cum essent reperti tres viii, qui hostium castra præciderent, & deferrent aquam, quam summo desiderio desiderasset, cognoscens, quod periculo alieno aqua sibi eadem constitisset; profudit illam Domino, ne sanguinem illorum, qui eam detulerant, bibere videretur. Quæ res iudicio est, quod concupiscentia quædam rationem præveniat, sed ratio cupiditati resistat. Humani itaque quid passus est David, ut irrationabiliter concupisceret: sed illud laudabile, quod irrationabilem concupiscentiam rationabiliter parato fraudaverit remedio, &c. Comparat deinde Ambrosii Heroium valorem in hac aqua comparanda cum virtute animi Regis, qui expertam, concupitamque aquam

D. Ambr.

profuderit, & hinc inferens, quod plus sit sibi ipsi, quam aliis inferre vim, concludit: Potest igitur mens sobria impressionem refrænare, ac reprimere, quamvis gravem passionem, & fervorem omnem cupiditatis flagrantissimæ refrigerare; derivare alio motus, & rectæ rationis tractatione despere passiones: Etenim cum Deus hominem constitueret, & in eo motus, sensusque plantaret, tunc motibus ejus imposuit regale mentis imperium, ut omnes sensus, motusque hominis ejus vigore, ac potestate regerentur.

Origen. hom. 9. in Exod. loquens de argenteis columnis tabernaculi: Tabernaculi, ait, in se ipso unusquisque potest formam explere. Columnæ argenteæ sunt patientiæ rationabilis: nam qui non sentit injuriam, & propterea non reddit, ista patientia. Ille ergo habet quidem columnas, sed non sunt argenteæ: qui verò propter verbum Dei patitur, & fortiter fert, iste argenteis columnis decoratus est, & munitus.

Origen.

Patientia rationabilis quæ.

Sat nobis est enascentes passionum pilos, ut Dominus præter erat leprosis abradere gladio, ac novacula abnegationis, si radicibus non possumus: neque enim eradicatores sumus cogitationum, ac passionum, ut dixit quidam senex in Viris Partium, sed luctatores adversus easdem.

Lev. 15.

Non uno anno, sed pluribus gens Hebræa, Chananæa, Amorrhæa à filiis Israël deleta est, nec penitus, cum superfuerit Iebusæus. Velis, nolis, intra fines tuos habitat Iebusæus, ait Bernard. *Non poteris eas delere pariter, ne forte multiplicentur contra te bestia agri.* Sensim per abnegationem delentur, non pariter, nec omnino in hac vita: penitus delebuntur, cum homo fuerit adeptus plenam promissionis requiem. *Ne forte multiplicentur contra te bestia agri.* O quot bestia, superbix, inanis gloriæ, jactantiæ insurgerent, si nihil adversi in se homo pateretur!

Deut. 7.

Datus est mihi stimulus carnis mea, Angelus Satana, qui me colaphizet, &c. ne magnitudo revelationum extollat me, &c. Per studium

2. Cor. 12.

studium abnegationis passiones paulatim mitemur, caervantur, &c. Sed non penitus, nec uno die delectur, extirpantur, necantur &c.

Lev. 21.
Lyrano.
Corn. à Lap.
Tertull. l. 2.
contra Marc.
c. 7.
Passiones non de repente, sed paulatim concipiuntur.
Radulphus in i. uno loc.

In Levitico . eadem die mater cum filiis non immolabatur. Ex quo, ut uno sensu pietatem docemur cum Lyrano, Corn. à Lap. & aliis ex Text. sic cum plebisq; Patrib; quod comuni lege accidit, alio sensu inquit, matrem scilicet cupiditatem, (quæ delictorum omnium mater est) & delicta omnia simul, & semel non immolari, nec mactari posse. *Bos*, inquit, *vel ovis non immolabatur una die cum foetibus suis.* Tanquam diceret, ait Radulphus: Cum insurgentia contra vos vitiatorum certamina sustinetis, nemo terreatur, novi abscondita cordium vestrorum, imbecillitatem virium vestrarum, fieri non potest, ut una die mater cum foetibus immoletur. Exercitio abnegationis est opus, &c. paulatim, &c.

Concupiscentia relicta est ad certam. Pugna, inquit August. resiste, noli consentire, & impletur hic: *Post concupiscentias tuas non sis;* quia etsi quandoq; subrepunt, & usurpant sibi oculum, aurem, linguam, volaticam cogitationem, nec sic desperemus de salute nostra, ideo quotidie dicimus: *Dimitte nobis debita nostra.*

Matth. 6.

Ubi notandum illud: Pugna, resiste, noli consentire, in quo ratio abnegationis huius consistit. Id, quod Dei gratia, præstare possumus, ut idem asserit. Plus, inquit, habet, virium mens ad tenenda membra carnis, ne dentur in arma iniquitatis, quam ipsa concupiscentia carnis ad movenda membra carnis, si tamen Dei gratia adjuverit. Ob id scriptum est: *Sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius.* & Apostol. hortatur: *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediat concupiscentiis eius.* Ubi ex Theophylacto, Haymone, Cajetano, notanda proprietates verborum: *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediat, &c.* Rex, inquit Theophylact. volentibus præsidet: non regnet ergo, hoc est, non pareatis ei, nec voluntate subiciamini ei. Cajetan. & Isidorus legunt: *Vs*

Gen. 4.
Rom. 6,

Theoph.
Haymo, &
Cajet.
Peccatum ne regnet.

obediatis ei in concupiscentiis eius. Exigit ergo Apostol. ut peccatum non regnet in corpore mortali, non taliter excludendo à regno (cum hoc sit impossibile in hac vita) sed sic excludendo à regno, ut subtrahatur obedientia peccato secundum concupiscentias corporis. *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore;* ac si aperte dixisset: *Non exigo exterminari regnum peccati à corpore vestro, sed exigo subtrahi ei obedientiam; voluntaria scilicet obsecrationem in concupiscentiis corporis, ut quanvis corpus peccati concupiscat, vos tamen non obediatis peccato in huiusmodi concupiscentiis.*

Mox ut motus carnalis concupiscentiæ sentiuntur, exclamandum cum Jacob: *Ruben primogenitus meus non crevasc.* Hic est appetitus concupiscentiæ carnalis, qui initio vitæ pullulat in nobis; ait S. Bernard. hunc oportet reprimere, quem extinguere non possumus; ut quam citò cubile nostrum ingreditur, crescere eum nullatenus permittamus.

Non regnet, Quinimò vos regnate, & pro viribus subicite concupiscentias vestras.

Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram, & præsit bestiis terra, &c. Ut conjuncta est imago, & similitudo Dei

dominio, ac imperio animalium! *Faciamus hominē ad imaginē, & præsit.* Per bestias terræ Basil. bellunos affectus intelligit: his imperare, his præesse debet. In te ipso, ait Basil. circumfers numerosam, & apprime turbulentam belluarum intemperiam da operam, huiusmodi bestiis ut imperes. Et D. August. similiter: *Quod, inquit, dictum est: Habere potestatem piscium maris, & volatilium cæli, & reptilium omnium, rectè intelligitur figurative, ut omnes affectiones, & motus animi, quos habemus istis animalibus similes, subditos haberemus, & eorum dombaremur. Cum enim regunt isti motus, faciunt nos similes omni generi bestiarum: cum autem reguntur, mansuescunt, & nobiscum concorditer vivunt.*

Hoc est itaque abnegare se ipsum, suis passionibus imperare, propriis concupiscentiis non acquiescere, suos motus

inor-

inordinatos cohibere, insurgentibus ob-
sistere, contra eisdem pugnare, eisdem
perfectè mortificare.

In Vir. Pat. p. 2.
Abbas Abra-
ham ostendit,
passiones vive-
re, sed à sanctis
Viris quodam-
modo religari.

Ita certè. In Viris Patrum dicebat qui-
dam de quodam sene, qui fuerat quin-
quaginta annos neque panem comedens,
neque aquam bibens, & dicebat, quia ex-
tinxit fornicationem, & avaritiam, & va-
nam gloriam. At verò Abbas Abraham
audiens, quòd hæc dixisset, venit ad eum,
& dixisset ei: Tu dixisti hunc sermonem?
Et ille respondit: Etiam. Et dicit ei Ab-
bas Abraham: Ecce intras in cellam tuam:
& invenis super mattam tuam mulierem,
potes non cogitare, quia mulier est? Et
dixit: Non, sed repugno cogitationi meæ,
ut non tangam mulierem illam. Dicit ei
Abbas Abraham: Ecce igitur non interfe-
cisti cogitationem, quia vivit passio ista,
sed alligata est. Iterum si ambulas in via,
& vides lapides, & testas vasorum, &
inter ipsas jacet aurum, potes mente tua
aurum, quod videres, velut lapides re-
putares? Et respondit: Non, sed resisto
cogitationi meæ, ne colligam illud. Et
dixit ei Abbas Abraham: Ecce ergo vivit
passio, sed alligata est. Et dicit ei iterum
Abbas Abraham: Si audieris de duobus
fratribus, quia unus diligit te, & bona de
te loquitur, alius autem odit te, & detra-
hit tibi, & veniant ad te, utrunque & quali-
ter suscipies? Et dixit: Non, sed extorqueo
animo meo, ut similiter beneficiam ei,
qui me odit, sicut illi, qui me diligit. Et
dicit ei Abbas Abraham: Vivunt ergo pas-
siones, sed tantummodò à sanctis viris
quodammodò religantur.

A batum, agitatùmque à ventis propria-
rum passionum, nunquam nisi in suis mo-
tibus quiescit.

Pulchrè, ac eleganter ille Parthen. Ma-
rianæ lib. 1.

Quatuor adversis miscentur ut aquora
ventis,

Eoo, Zephyro, Libyco, gelidòque Aquilone,
Sic totidem nostras ingenti turbine mentes
Subverti furis, pectusque in pralia mitti.
Spes leviat erectos, metus alto à vertice flu-
ctus

Dejicit, hinc animum pulsat furibunda vo-
luptas,

Inde dolor, fluctus ceu fluctibus altum
Clamorem ingeminat, piceis abscondita
nimbus.

Nec radios fundit ratio, nec vela gubernat.
In quantum tribulationem deveni, dice-

bat ille, & in quos fluctus tristitia, in qua
nunc sum, qui jucundus eram, & dilectus in
potestaste mea!

Impij (Interlin semper irati, ac turbati)
quasi mare fervens. Hebr. Velut mare tempe-
state agitatum, quòd quiescere non potest, sed
redundant fluctus ejus. Septuag. Impij autem
semper fluctuabunt, nunc spes, nunc timore, Septuag.
nunc odio, nunc amore.

Et ecce quatuor venti pugnabant in mari Ricc. de S. Vict.
magno, & quatuor bestia grandes ascendebant lib. 3. de cruciat.

D de mari. Ubi Richard. Quid per mare, nisi inter hominis
cor instabile? quid per vètos nisi animi pas-
siones? Quid per bestias, nisi bestiales mo-
tus, & irrationabiles impetus designan-
tur? Quatuor venti, quatuor præcipue
passiones, quæ dum agitantur in mari cor-
dis, nunc bestiam unam, nunc alteram
excitant, nunc lænam insolentia, ac ira-
cundia, nunc ursum luxurie, nunc par-
dum hypocrisis, & fraudulentia, nunc
bestiam, quæ decem cornua habet, hoc
est, præceptorum ipsorum omnium trans-
gressionem. O bestia in mari magno!
Quis imperet hisce ventis? Quis
feras edomet? Et ecce, inquit, evulsa
sunt ala ejus, & supra pedes quasi homo stetit,
& cor hominis datum est ei. Quidnam est
evellere alas, nisi mortificare passiones?
Tunc mare quiescit, bestia silent, venti
non essant. Surgens (imperio rationis)
imperavit ventis, & mari, & facta est tran-
quillitas

Parthen. Mar.

1. Macc. 6.

Isa. 57. 20.

Dan. 7.

Ricc. de S. Vict.

lib. 3. de cruciat.

Passiones venti
sunt cor exa-
gitanes.

De perturbationibus passio-
num.

PUNCTUM CX.

Matth. 2.

Et ecce motus magnus factus est in mari.
Est hic mysticè motus passionum in
mari cordis humani, & præcipue pecca-
toris, qui semper ceu mare ferum, ac tur-
Speranza Scripturae selecta.

St
quillitas